

Тема

**Форми організації навчальної
діяльності учнів на уроках
української мови**

ПЛАН

1. Організація фронтальної навчальної діяльності учнів на уроках української мови.
2. Організація індивідуальної навчальної діяльності молодших школярів на уроках.
3. Організація групової навчальної діяльності учнів на уроках вивчення української мови.
4. Способи організації навчальної діяльності учнів початкової школи на уроках української мови.

Організація фронтальної навчальної діяльності учнів

- **Фронтальна навчальна діяльність** полягає у виконанні всіма учнями класу під безпосереднім керівництвом учителя спільного завдання. При цьому вчитель організовує клас для роботи в одному темпі.
- Основний недолік **фронтальної роботи** полягає в тому, що вона не дозволяє повною мірою врахувати індивідуальні особливості учнів, не забезпечує також достатніх умов для навчального спілкування школярів (воно можливе лише з дозволу вчителя, за його ініціативою).
- **Фронтальна навчальна діяльність** незамінна на етапі первинного засвоєння нового матеріалу. За умови колективного способу навчання учнів та обмеження часу на вивчення конкретних дисциплін у середніх закладах освіти вона дозволяє відразу донести інформацію до значної кількості учнів.

Організація індивідуальної навчальної діяльності учнів

- **Індивідуальна навчальна діяльність** – це самостійне виконання школярем навчальних завдань. За індивідуальної форми організації роботи кожний учень отримує завдання й опрацьовує його самостійно, незалежно від інших (розв'язує мовну задачу, виконує вправу, контрольну роботу, пише твір, диктант).
- **Індивідуальна навчальна діяльність** переважає у виконанні домашніх робіт, самостійних і контрольних завдань у класі. Однією з форм її організації є програмоване навчання.
- Організація **індивідуальної навчальної діяльності** має бути ретельно продумана з огляду на навчальні можливості учнів. Її використання найдоцільніше на етапі систематизації й узагальнення знань, а також під час контролю й оцінювання знань. Вона забезпечує активну роботу кожного учня в посильному темпі, а також диференціює завдання.

Організація групової навчальної діяльності учнів

- **Групова навчальна діяльність** відбувається в невеликих за складом групах у межах одного класу. Досягнення загальної мети групової діяльності реалізується завдяки спільним зусиллям окремих членів групи. Групи можуть бути стабільними чи тимчасовими. Дослідження свідчать, що найбільш ефективними є групи з 4 – 5 осіб, які складаються з різних за успішністю учнів.
- **Групова навчальна діяльність** не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дозволяє реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги і співробітництва, особливо на етапах закріплення і поглиблення знань, систематизації та узагальнення вивченого матеріалу, контролю та корекції знань. У школярів з'являються можливості здобувати знання не лише з підручників та від учителів, а й один від одного. Як свідчить шкільна практика, під час групової роботи активізується діяльність усіх її виконавців.
- **Цінність діяльності малих груп** полягає також у тому, що розвивається і вдосконалюється мовлення школярів. Традиційно на уроках домінує монолог учителя. Може промайнути ціла навчальна чверть, а учень жодного разу не відповість усно, не доповнить відповідь однокласника. Групова ж діяльність створює умови для засвоєння матеріалу в процесі активного спілкування учнів.

Способи організації навчальної діяльності учнів

- **Однорідна групова діяльність:** усім групам, на які поділений клас, учитель пропонує одне й те саме завдання.
- **Диференційована групова діяльність:** різним групам у класі пропонують виконати різні завдання. Диференціація може здійснюватися за рівнем складності завдань або за їх кількістю.
- **Кооперативна групова діяльність:** кожна група працює над виконанням частини спільного для всього класу завдання. Така робота обов'язково завершується представленням, колективним обговоренням, захистом виконаних завдань. Головні підсумки такого обговорення стають спільним надбанням і записуються всіма присутніми на занятті.
- **Парна навчальна діяльність:** відбувається в групах мінімального складу – із двох учнів.
- **Індивідуально-групова навчальна діяльність:** інколи виконання групового завдання потребує розподілу навчальної роботи між її виконавцями. Тоді кожен член групи здійснює частину спільного завдання і таку навчальну діяльність можна назвати. Її підсумок оцінюють й обговорюють спочатку в групі, а вже потім виносять на розгляд усього класу спільно з учителем.